

DISCURS D'ACCEPTACIÓ DEL XXVI PREMI INTERNACIONAL CATALUNYA

Excm. I Rvdm. Sr. Desmond Tutu
Arquebisbe sud-africà

Introducció

Gràcies per reconèixer la posició preeminent que ocupa la justícia social al nostre món que compartim actualment.

Arreu del planeta, la gent comença a adonar-se que fent *com de costum* ja no n'hi ha prou, si nosaltres, els éssers humans, volem evitar un doble desastre originat per nosaltres mateixos: la degradació ambiental i la desigualtat socioeconòmica.

Arreu del planeta, la bona gent s'ha aixecat per desafiar la injustícia. Per desafiar el dret dels governs i les empreses a obtenir beneficis a costa de la gent i del món. Per desafiar la discriminació i el prejudici, l'odi i la maldat. Per desafiar l'*statu quo*, per dir-ne així, que sembla que ens porti - inexorablement - al precipici.

Accepto amb honor i humilitat aquest guardó en nom d'aquest magnífic grup de persones amb consciència social, d'activistes pel bé comú dels éssers humans i del nostre món. Una colla diversa, multicultural, multinacional, multidisciplinària . . .

- Des dels que es dediquen a salvar nenes perquè no quedin atrapades en matrimonis abusius a l'Àfrica subsahariana;
- Fins als que donen suport a la desinversió en les companyies dedicades als combustibles fòssils, i a Israel;
- Els que s'oposen a la legislació homòfoba d'Uganda;
- Els que defensen el tancament de la menyspreable presó de la Badia de Guantánamo;
- Els de l'àmbit de l'assistència mèdica que atenen els refugiats a Síria;
- Les dones extraordinàries que eixuguen els ulls dels infants deixa que la sida orfes al meu propi país, Sud-àfrica;
- Els que defensen el dret del poble català - i dels ciutadans d'altres territoris, des del Tibet fins a les Illes Malvines - a decidir pacíficament el seu destí . . .

N'hi ha molts més. Accepto aquest guardó en nom de tots ells. Ells tenen la saviesa i el coratge, i fan la feina, però jo m'enduc el reconeixement. Gràcies.

Ciutadans actius

He viatjat a Catalunya des del nord del Canadà, on em vam convidat a parlar en una conferència de Primeres Nacions convocada per a tractar del que es coneix com a *jaciments de sorra bituminosa*.

Les companyies petrolieres han descobert el potencial de fer moltíssims diners extraient petroli d'aquesta sorra. Per a ells, aquests beneficis són pesen més que el fet que aquesta forma d'obtenció de petroli sigui la més bruta i la més

ecològicament perversa del món. I els beneficis pesen més que els drets dels pobles nadius de la regió, fins ara verge, coneguda com a Alberta septentrional. Es burlen de les paraules i de l'esperit dels tractats que les Primeres Nacions van signar amb la reina Victòria fa més de cent anys.

Aquests tractats garantien als pobles nadius del Canadà, el dret a practicar les formes de vida tradicionals "mentre el sol brilli, l'herba creixi, i els rius corrin". El sol encara brilla al nord d'Alberta, però fins quan l'herba continuarà creixent, i els rius corrent, és una qüestió que queda a l'aire, en l'atmosfera cada cop més contaminada . . .

Quan tenim em compte els efectes humans que els humans ja han provocat sobre el clima del món, ens preguntem com és possible que la gent sigui tan curta de mires i estigui tan engegada pel benefici i la cobdícia. M'he solidaritzat amb les comunitats d'arreu del Canadà i dels Estats Units que s'oposen a la proposta d'extracció de la sorra bituminosa i als oleoductes per transportar el petroli cap al sud, fins al Golf de Mèxic.

La lluita dels ciutadans en contra d'aquest projecte potencialment catastròfic els situa a la primera línia de la lluita més important en el món actualment.

Una família, un món, molts països

Déu va fer a les persones amb la intenció que compartissin el món. Però, fa molt temps, la gent va decidir que compartir no era la millor opció, i va començar a dividir el món en trossos que cada grup tenia el poder de gestionar, manipular i explotar sense la interferència d'altres grups de persones. Així, durant mil·lennis, el món ha presenciat l'ascens i caiguda de poderosos líders, ciutats, principats, imperis, unions i estats.

La història de la cartografia, de l'elaboració de mapes, es creu que va començar aproximadament fa 8.000 anys, tot i que hi ha exemples anteriors de gent que va fer mapes del firmament.

Els "mapes del món" més antics es van crear per dos motius: (1) Per a permetre la navegació i (2) per mostrar amb precisió de qui era cada cosa. Són els anomenats mapes "físics" i "polítics" que tenim avui dia.

Els mapes físics mostren el món de Déu, tal com es va crear, amb tota la seva esplendor natural topogràfica, oceànica i fluvial; els mapes polítics mostren com les persones l'han trossejat arbitràriament, en uns trossos de formes i mides no determinades per les necessitats o els desitjos de la gent, sinó per la capacitat dels rics i els poderosos per controlar-los. Un mapa té uns trets físics constants que, fins fa poc, la gent no havia afectat. L'altre té uns trets que han canviat al llarg dels segles reflectint el poder i els moviments humans.

Un mapa, té uns trets físics constants que, fins fa ben poc, la gent no havia afectat. L'altre té uns trets que han canviat al llarg dels segles reflectint el poder i els moviments humans.

Actualment vivim en el que s'ha denominat un veïnatge universal. La tecnologia de comunicació, informació i transport ens permet - virtualment - ser en molts llocs al mateix temps. I existeix un sistema econòmic mundial que permet dir que, de manera força literal, que un esternut a Wall Street pot provocar que altres borses molt allunyades agafin un refredat.

Hem de redibuixar el mapa polític perquè reflecteixi els interessos humans, en el context del nostre denominat món globalitzat.

Hem de reconfigurar, en els nostres cors i en el nostre pensament, els conceptes de "nosaltres" i "ells" que hem après de la nostra història i dels nostres pares.

Només hi ha un "nosaltres". Tan se val de quin país sigui la bandera que oneja al jardí, quin aspecte tinguem o qui estimem, som membres d'una família, la família humana, la família de Déu.

Sens dubte, és hora que comencem a veure'ns com a germans i germanes amb interessos mutus pel que fa al llegat que volem deixar per als nostres fills, néts i besnéts que vindran després.

A Sud-àfrica, denominem *ubuntu* l'essència de l'ésser humà. L'*ubuntu* es refereix particularment al fet que no podem existir com éssers humans aïllats. Es refereix a la nostra interconnexió. No podem ser humans tots sols, i quan tenim aquesta qualitat, l'*ubuntu*, se'ns coneix per la nostra generositat. Massa sovint ens considerem individus, separats els uns dels altres. Però estem connectats, i el que fem afecta al món sencer. Quan fem el bé, es dissemina; arriba a tota la humanitat.

El poder de la gent de fer un canvi positiu

Quan una massa crítica de ciutadans de qualsevol regió o nació actua amb un propòsit comú per tal d'assolir un objectiu just, es converteix en una força irresistible.

Els que pretenen aturar-los se'n poden sortir durant un temps, amb un gran cost, però inevitablement s'adonaran que la resistència és inútil.

Les negociacions amb amplitud de mires i amb el cor obert, en què totes les parts fan necessàriament concessions per al benefici mutu, són infinitament preferibles.

La lluita del poble català per un estat independent es va centrar l'atenció del món el 2012, quan més d'un milió de persones - 1,5 milions, segons algunes estimacions - es van aplegar al centre de Barcelona en la manifestació més multitudinària de la història de la ciutat.

Al cap d'un any, encara més persones van unir les mans per formar una cadena humana de 400 quilòmetres del nord al sud de Catalunya.

Però, a l'abril, el Parlament espanyol va rebutjar formalment la petició de Catalunya de convocar un referèndum per conèixer l'opinió del poble; el rebuig que va anar seguit d'un enduriment públic de la postura de totes dues bandes.

L'any passat, l'agressiva invasió d'un centre cultural català de Madrid, per part d'uns ultradretans violents va ser un senyal preocupant del que podria arribar a passar.

El sentit comú sembla que diu que, si la majoria dels set milions de ciutadans de Catalunya desitja la independència, el govern central espanyol ho hauria d'escoltar.

Les parts haurien de debatre la millor manera d'assolir la independència per als catalans i els ciutadans de la resta d'Espanya, i quina mena de relació futura beneficiaria la majoria de la gent.

Sens dubte té més sentit planificar conjuntament el futur que no pas permetre que es deteriorin les negociacions, amb el risc que Catalunya declari la independència unilateralment. Faig servir la paraula "risc" de manera deliberada, perquè qualsevol forma d'unilateralitat és menys desitjable que el consens i l'acord.

Demà tornarà a sortir el sol, fins i tot sobre els jaciments de sorra bituminosa d'Alberta septentrional, si més no de moment. Els germans i germanes que es trobin a les dues bandes de la frontera de Catalunya continuaran sent, en fi, germanes i germans en un sol món compartit.

Unim les mans i planifiquem el millor futur per a tothom. Aquest ha de ser el vostre primer premi col·lectiu.

Us dono les gràcies.

Que Déu us beneeixi.